

Лондар С. Л.

доктор економічних наук, професор, директор ДНУ «Інститут освітньої аналітики»,
Київ, Україна, londar.sergiy@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1838-288X>

Шаповалова О. О.

директор Українського державного центру міжнародної освіти, Київ, Україна,
director@studyinukraine.gov.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0182-5536>

Пронь Н. Б.

кандидат економічних наук, учений секретар ДНУ «Інститут освітньої аналітики»,
Київ, Україна, n.pron@iea.gov.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9413-8793>

РИНОК ОСВІТНІХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ: КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ ТА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню сучасного стану ринку освітніх послуг в Україні. Увагу зосереджено на особливостях організації вітчизняної системи вищої освіти для навчання іноземних студентів. З метою визначення переваг та перешкод, пов'язаних із здобуттям вищої освіти іноземними студентами в Україні, проведено аналіз статистичних матеріалів Українського державного центру міжнародної освіти як офіційного представника Міністерства освіти і науки України з питань навчання іноземних студентів в Україні. Обґрунтовано доцільність упровадження в українських ЗВО «університетських освітніх агентів» на противагу приватним освітнім агентам, які надають відповідні послуги іноземним студентам. Особливу увагу акцентовано на необхідності реалізації ефективної інформаційної кампанії з метою популяризації української вищої освіти серед іноземних студентів шляхом розміщення відповідної інформації на вебсторінці Міністерства освіти і науки України, а також на офіційних вебсторінках дипломатичних місій України в іноземних країнах. Розглянуто процедуру легалізації іноземних документів про освіту в Україні. Проведено SWOT-аналіз надання освітніх послуг в Україні для іноземних студентів. Окреслено конкурентні переваги, а також сучасні виклики на ринку освітніх послуг України. Надано рекомендації для покращення якості надання освітніх послуг у сфері вищої освіти України для розширення контингенту іноземних студентів.

Ключові слова: ринок освітніх послуг в Україні, вища освіта, іноземні студенти, освітні агенти, експорт вищої освіти, освітня політика України.

JEL classification: I21, I28, J44.

DOI: 10.32987/2617-8532-2020-1-5-22.

XXI століття характеризується посиленням глобалізаційних процесів, що зумовлюють трансформацію всіх галузей суспільного життя. Така мо-

дернізаційна парадигма характерна також для освітнього процесу, зокрема для ринку освітніх послуг у сфері вищої освіти. Останніми роками

© Лондар С. Л., Шаповалова О. О., Пронь Н. Б., 2020

спостерігається посилення складових цього процесу, зокрема інтернаціоналізації освіти, академічної мобільності, освітнього маркетингу, експорту/імпорту освітніх послуг, стрімкого розвитку відповідних інформаційно-комунікаційних технологій. У зв'язку з цим упродовж останнього десятиліття на світовому ринку освітніх послуг відбувається стрімке збільшення контингенту іноземних студентів. За даними ЮНЕСКО, у 2017 р. кількість іноземних студентів становила 5,3 млн осіб, у той час як у 2000 р. їх налічувалось близько 2 млн осіб[1].

Як наслідок, глобалізаційний процес в освітньому просторі загострює конкуренцію університетів. Вважається, що наявність великої частки іноземних студентів є свідченням високого рейтингу освітніх закладів країни, якісного надання освітніх послуг, визнання дипломів у міжнародній науковій спільноті. Крім цього, навчання студентів-іноземців є вагомим джерелом доходу як для закладу вищої освіти, так і для держави в цілому.

Освітня система України, будучи важливою складовою Європейського простору вищої освіти та займаючи відповідну частку на світовому ринку освітніх послуг, користується попитом серед іноземних студентів. З огляду на це, наша стаття присвячена дослідженню сучасного стану ринку освітніх послуг в Україні для навчання іноземних студентів. Проведений аналіз дає змогу виявити сильні та слабкі сторони національної системи вищої освіти, а відтак покращити якість надання освітніх послуг та збільшити експорт вищої освіти.

Аналіз наукових публікацій з даної тематики свідчить про те, що впродовж останніх років питанням організації та функціонування ринку освітніх послуг для навчання іноземних студентів приділяється значна увага українських та зарубіжних дослідників. Варто відзначити наукові праці Кр. Біста [2], У. Тейчлер [3], О. Білик [4], А. Вербицької [5], М. Дебич [6], І. Гришової [7] та ін. З метою комплексного вивчення ринку освітніх послуг провідні наукові колективи провадять аналітичні дослідження, результати яких, зокрема, відображені у аналітичних записках: «Україна на міжнародному ринку освітніх послуг вищої освіти» [8], «Визначення конкурентних переваг здобуття вищої освіти в країнах-конкурентах України на ринку освітніх послуг для іноземних студентів» [9] та ін. Зауважимо, що окреслена проблематика стала предметом дискусій на наукових конференціях, зокрема, на IV Міжнародній науково-методичній конференції «Актуальні питання організації навчання іноземних студентів в Україні» (м. Тернопіль, травень 2018 р.) [10] та науково-практичній конференції «Ринок освітніх послуг: виклики сучасності» (м. Київ, червень 2019 р.) [11]. Крім цього, починаючи з 2018 р., у Києві на базі Київського національного університету імені Тараса Шевченка щорічно відбувається український форум з питань міжнародної освіти за організаційної підтримки Українського державного центру міжнародної освіти, що присвячений обговоренню сучасних тенденцій вітчизняного ринку освітніх послуг. Незважаючи на великий науковий доробок та проведені заходи, комплексний аналіз окресле-

ної тематики передбачає врахування актуальної інформації про сучасний стан ринку освітніх послуг в Україні.

Зауважимо, що прийом на навчання до закладів вищої освіти (ЗВО) іноземців та осіб без громадянства в Україні здійснюється згідно із Законами України «Про вищу освіту», «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», «Про закордонних українців», «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», Указом Президента України від 03 червня 1994 року № 271 «Про заходи щодо розвитку економічного співробітництва областей України з суміжними областями Республіки Білорусь і адміністративно-територіальними одиницями Республіки Молдова», постановою Кабінету Міністрів України від 11 вересня 2013 року № 684 «Деякі питання набору для навчання іноземців та осіб без громадянства», наказом Міністерства освіти і науки України від 01 листопада 2013 року № 1541 «Деякі питання організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 25 листопада 2013 року за № 2004/24536 [12].

В Україні офіційним державним джерелом інформації з питань навчання іноземних студентів є Український державний центр міжнародної освіти (далі – УДЦМО) Міністерства освіти і науки України [13]. На вебсторінці УДЦМО, серед іншого, розміщена актуальна інформація про освітню систему України, іноземному громадянину надається можливість отримати повну інформацію про вступну кампанію в Україні, обрати ЗВО та програму навчання, заповни-

ти заявку, а також подати документи на отримання студентської візи онлайн. Зауважимо, що з метою залучення іноземних громадян, які не володіють українською мовою, вся інформація на вебсторінці УДЦМО доступна також англійською та російською мовами.

Для проведення комплексного дослідження сучасного стану ринку освітніх послуг в Україні для навчання іноземних студентів було детально проаналізовано статистичні матеріали УДЦМО [14], а також інформацію, розміщену на вебсторінці УДЦМО [13]. Результати проведеного дослідження є такими.

У 2019/2020 н. р. в Україні навчаються 80470 іноземних студентів. Їхня кількість має позитивну тенденцію до зростання, адже порівняно з 2015/2016 н. р. частка іноземних студентів зросла на 20 %, або на 16564 особи (рис. 1). Разом з тим, кількість зареєстрованих запрошень для іноземних абітурієнтів також зростала: від 19647 запрошень у 2015/2016 н. р. до 50248 у 2018/2019 н. р., у 2019/2020 н. р. було зареєстровано дещо меншу кількість запрошень, а саме 47905. Однак незважаючи на велику кількість запрошень для іноземних абітурієнтів, тільки третина таких абітурієнтів успішно проходить процес отримання студентської візи і приїжджає на навчання в Україну.

Сьогодні найбільша кількість іноземних здобувачів вищої освіти в Україні є громадянами країн Азії та Африки. Загалом в українських ЗВО навчаються студенти-іноземці із 158 країн світу. Найбільша частка іноземних студентів є громадянами Індії (22,90 %), Марокко (10,23 %),

Рис. 1. Кількість іноземних студентів та кількість зареєстрованих запрошень для іноземних абітурієнтів в Україні (2015/2016–2019/2020 н. рр.)

Побудовано авторами за: Український державний центр міжнародної освіти. URL: <https://studyinukraine.gov.ua/>; Іноземні студенти в Україні: статистичні дані, 2020 / уклад. О. О. Шаповалова. Київ : УДЦМО, 2020. 60 с.

Азербайджану (6,80 %), Туркменістану (6,64 %), Нігерії (5,44 %), Туреччини (4,68 %), Китаю (4,38 %), Єгипту (4,35 %), Ізраїлю (3,18 %) та Узбекистану (2,52 %). З інших країн загалом приїжджають 28,88 % іноземних студентів (рис. 2).

На рис. 3 відображено порівняння кількості студентів із пострадян-

ських країн та всіх інших країн упродовж 2017/2018–2019/2020 н. рр. Так, у 2017/2018 н. р. частка студентів із країн пострадянського простору склала 29,47 %, у 2018/2019 н. р. – 24,67 %, в той час як наступного 2019/2020 н. р. частка цих студентів скоротилася більш ніж на 3 % і становила 21,52 %. На сьогодні найбільша

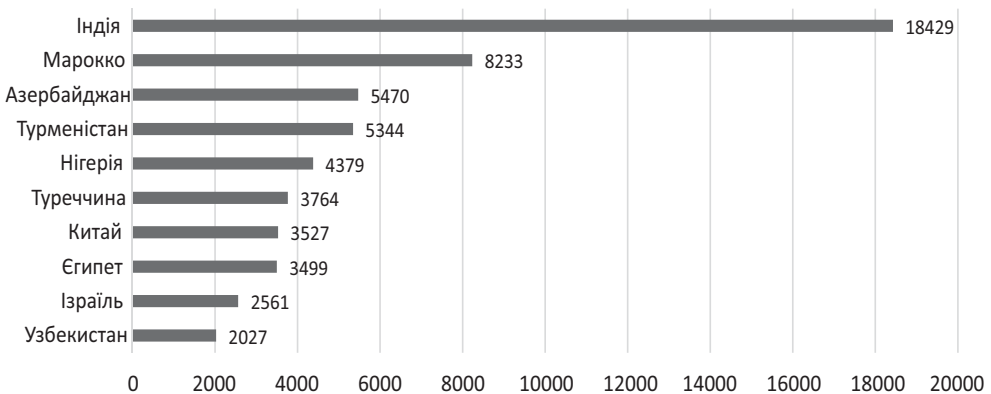

Рис. 2. Кількість іноземних студентів в Україні із топ-10 країн за їхнім походженням у 2019/2020 н. р., осіб

Побудовано авторами за: Іноземні студенти в Україні: статистичні дані, 2020 / уклад. О. О. Шаповалова. Київ : УДЦМО, 2020. 60 с.

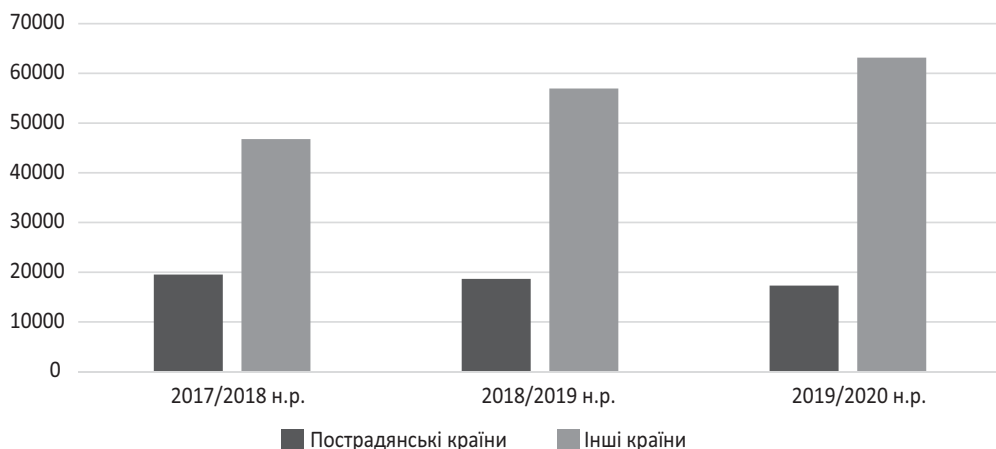

Рис. 3. Кількість студентів із пострадянських країн та всіх інших країн впродовж 2017/2018–2019/2020 н. рр., осіб

Побудовано авторами за: Іноземні студенти в Україні: статистичні дані, 2020 / уклад. О. О. Шаповалова. Київ : УДЦМО, 2020. 60 с.

кількість іноземних студентів із пострадянських країн є громадянами Азербайджану, Туркменістану, Узбекистану, Грузії та Росії, дещо менша частка – з Білорусі, Молдови, Вірменії, Таджикистану та інших країн. Ці студенти, як правило, обирають правові та економічні спеціальності для навчання: міжнародні відносини, міжнародна економіка, міжнародне право, банківська справа тощо; навчаються вони переважно на заочній формі.

У 2019/2020 н. р. іноземні студенти навчалися у 455 вітчизняних ЗВО, перелік яких продовжує розширюватися, а порівняно із 2017/2018 н. р., збільшився майже вдвічі. Загальна кількість іноземних студентів, які навчаються у державних ЗВО у 2019/2020 н. р., складає 71546 осіб (88,91 %), у приватних ЗВО – 8766 (10,89 %), комунальних ЗВО – 158 (0,20 %).

При цьому стратегічною метою інтернаціоналізації освіти в Україні є не математичне збільшення кіль-

кості іноземних студентів як таке, а дотримання ключових принципів, що роблять українську освіту привабливою. Це – прозорість процедури вступу, безпека студентів під час перебування в Україні, якість самого освітнього процесу. Усі ці пункти об'єднуює один ключовий принцип – відповідальність закладів освіти за студентів, яких зараховують на навчання.

У процесі вибору закладу освіти іноземні громадяни беруть до уваги результати міжнародних рейтингових досліджень, які сьогодні є найбільш визнаним інструментом визначення рівня престижності та конкурентоспроможності освітнього закладу. Серед найбільш впливових міжнародних рейтингів є дослідження QS World University Ranking та The Times Higher Education World University Rankings.

На жаль, українські ЗВО у даних рейтингах представлені тільки частково. Зокрема, до QS World University Rankings 2020 [15] увійшли: Харківський національний університет

імені В. Н. Каразіна, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Сумський державний університет, Національний університет «Львівська політехніка». За версією The Times Higher Education World University Rankings 2020 [16], найкращими українськими університетами є Національний університет «Львівська політехніка», Львівський національний університет імені Івана Франка, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Сумський державний університет, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна.

У табл. 1 наведено рейтинг найбільш популярних українських ЗВО серед іноземних студентів. Лідерами ЗВО за кількістю іноземних студентів є два університети з м. Харкова: Харківський національний медичний університет та Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, на третій позиції рейтингу – Одеський національний медичний університет. Відтак у цих університетах навчається 38,01 % іноземних студентів або 30 631 особа. Слід підкреслити, що Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна та Київський національний університет імені Тараса Шевченка увійшли у список найкращих університетів світу за результатами водночас двох міжнародних рейтингів QS World University Rankings 2020 та The Times Higher Education World University Rankings 2020, що для іноземних абіту-

Таблиця 1

Рейтинг найбільш популярних ЗВО України серед іноземних студентів у 2019/2020 н. р.

№	Назва ЗВО	Кількість іноземних студентів, осіб	Частка від загальної кількості іноземних студентів, %
1	Харківський національний медичний університет	4355	5,41
2	Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна	4351	5,40
3	Одеський національний медичний університет	4234	5,26
4	Національний медичний університет ім. О. О. Богомольця	3378	4,19
5	Запорізький державний медичний університет	2981	3,70
6	Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова	2815	3,49
7	Тернопільський національний медичний університет ім. І. Я. Горбачевського МОЗ України	2414	2,99
8	ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»	2385	2,96
9	ВДНЗ «Буковинський державний медичний університет»	1869	2,32
10	Київський національний університет ім. Тараса Шевченка	1849	2,29
Всього		30631	38,01

Складено авторами за: Іноземні студенти в Україні: статистичні дані, 2020 / уклад. О. О. Шаповалова. Київ : УДЦМО, 2020. 60 с.

рієнтів є підтвердженням якісного надання освітніх послуг.

Як видно із табл. 1, вісім із десяти ЗВО-лідерів є закладами медичного спрямування. Отримані дані корелюють із статистичною інформацією щодо розподілу найбільш популярних спеціальностей серед іноземних студентів в Україні, адже до трьох найбільш популярних спеціальностей належить медицина (32,36 %), лікувальна справа (7,72 %) та стоматологія (6,33 %).

Медичний напрям навчання найбільш популярний серед студентів Індії, Китаю, країн Африки та Азії. Крім цього, такі спеціальності як менеджмент (4,36 %), фармація та промислова фармація (3,10 %) користуються великим попитом серед іноземних студентів. Дещо менша частка іноземних студентів навчається на спеціальностях із права (2,97 %), архітектури та будівництва (2,96 %). Середню освіту здобуває 2,27 % іноземців, зокрема, в переважній більшості це студенти з Китаю та Туркменістану. Менше ніж 2 % іноземних громадян навчаються на таких спеціальностях: фінанси, банківська справа та страхування (1,95 %), економіка (1,60 %) та філологія (1,29 %). Всі інші спеціальності, на яких навчаються іноземні студенти, становлять 24,45 % від загальної кількості. Окрім цього, майже десята частина іноземних студентів проходить мовну підготовку (8,64 %).

Переважає більшість студентів-іноземців в Україні безпосередньо здобувають освіту на денній формі навчання – 86,63 %. Заочну форму навчання обрали 13,34 % осіб, вечірнє навчання та екстернат – 0,34 % та 0,004 % відповідно. Практично кож-

ний десятий іноземний студент проходить мовну підготовку (8,64 %), що передбачає додатковий рік навчання з метою вивчення мови викладання, після якої розпочинається основне навчання. Післядипломну освіту здобувають 3,50 % іноземних студентів. У межах програми академічної мобільності навчається 0,01 % іноземних студентів. Вишкіл PhD (аспірантура/докторантура) охоплює 0,93 % іноземців. У процесі навчання для іноземних студентів важливу роль відіграє мова навчання. В Україні 43,503 % іноземних громадян навчаються англійською, 29,376 % – російською, 27,000 % – українською, 0,117 % – французькою і 0,004 % – німецькою мовами.

На рис. 4 наведено картосхему розподілу кількості іноземних студентів в Україні, з якої видно, що найбільша частка іноземних громадян навчається у Харківській (20196 осіб), Київській (17634 особи), Одеській (9159 осіб) та Дніпропетровській (5220 осіб) областях. Найменша частка студентів-іноземців навчається у північно-західному регіоні: Хмельницька обл. (95 осіб), Волинська обл. (87 осіб), Житомирська обл. (85 осіб) та Чернігівська обл. (32 особи).

Як уже зазначалося, в Україні найбільша кількість іноземних студентів є громадянами Індії (майже 23 %), вибір яких великою мірою визначається інформацією, що надається Медичною Радою Індії (Medical Council of India, MCI) [17]. На вебсторінці MCI подано список іноземних університетів, у яких індійські студенти можуть здобувати вищу освіту, після чого їхній диплом в Індії буде визнано. Зауважимо, що навчання в Індії триває всього п'ять років, порівняно

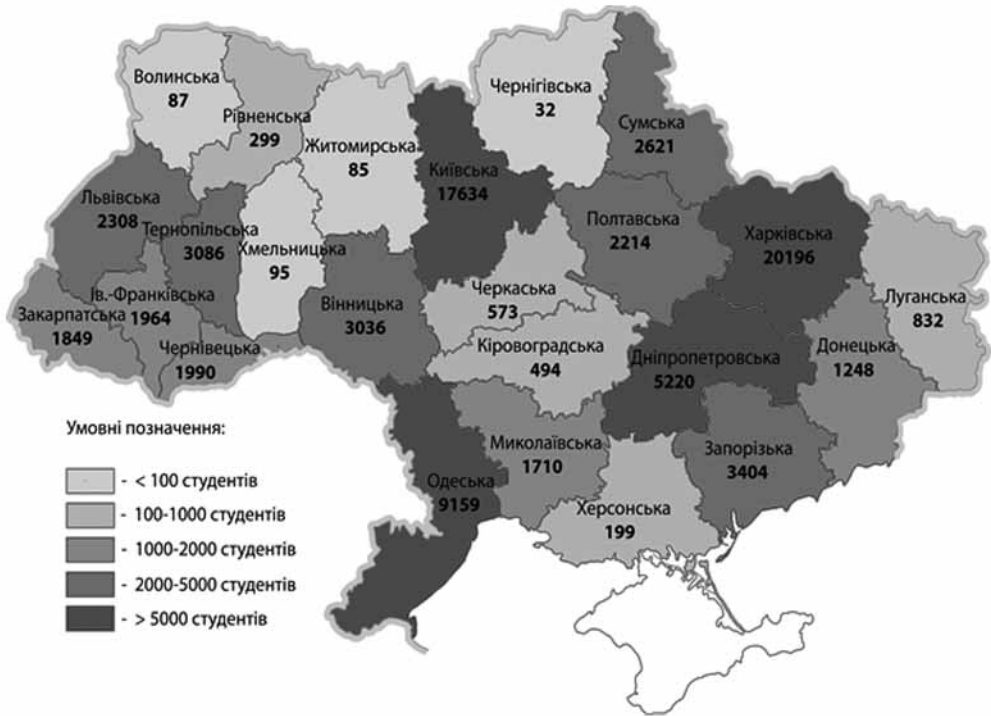

Рис. 4. Картошка розподілу кількості іноземних студентів в Україні по областях у 2019/2020 н. р., осіб

Примітка. Для нерезидентів – 138.

Побудовано авторами за: Іноземні студенти в Україні: статистичні дані, 2020 / уклад. О. О. Шаповалова. Київ : УДЦМО, 2020. 60 с.

з 6-річним навчанням в Україні. Крім цього українське законодавство не передбачає навчання іноземних студентів в інтернатурі, так само заборонено поєднувати навчання із працею.

Однак незважаючи на це, індійські студенти приїжджають в Україну на навчання. Серед основних переваг, які озвучують індійські студенти, хороша якість української медичної освіти, порівняно невисока вартість навчання (приблизно 20 % від вартості навчання в Індії) та проживання, можливість навчання англійською мовою. У великих містах, де здебільшого навчаються індійські студенти-медики (м. Київ, м. Одеса, м. Хар-

ків, м. Львів), є також можливості забезпечити їх гастрономічні уподобання відповідно до релігійних переконань [18].

Переважна більшість студентів, зокрема індійських громадян, користуються послугами освітніх агентів, а саме приватних організацій-посередників, що надають різноманітні послуги з підготовки документів на навчання, відправлення студента на навчання, отримання візи, супроводження студента у країні навчання, оформлення документів на посвідку та ін. Так, у 2019/2020 н. р. частка запрошень для іноземних студентів, зареєстрованих за зверненням агента, становить 64,13 %, в той час як за

зверненням студента-абітурієнта – 35,87 %. Така ситуація зумовлена насамперед тим, що в Україні відсутня мережа «університетських освітніх агентів» щодо залучення іноземних студентів до навчання в Україні, у зв'язку з чим іноземний студент змушений витратити додаткові кошти за послуги приватних освітніх агентів.

Зауважимо, що на вебсторінці УДЦМО у рубриці «Агенти» [19] розміщений перелік освітніх агентів, які уклали офіційні договори із закладами освіти про надання відповідних послуг. Іноземним громадянам слід звертати на це увагу, оскільки доволі поширеною є недобросовісна практика функціонування так званих «освітніх агентів-шахраїв», які надають недостовірну інформацію про особливості та організацію освітнього процесу в Україні, а також вимагають необґрунтований за розміром гонорар. На наш погляд, з метою надання достовірної інформації та впровадження ефективної інформаційної кампанії на офіційній вебсторінці Міністерства освіти і науки України необхідно створити окрему рубрику «Навчання в Україні для іноземних громадян» з перекладом на англійську мову, де розмістити загальну інформацію про особливості освітнього процесу в Україні з обов'язковим посиланням на вебсторінку УДЦМО, а відтак створити мережу університетських освітніх агентів.

У цьому контексті також слід звернути увагу на інформацію, що розміщується на офіційних вебсторінках відповідних дипломатичних установ (посольств/консульств), адже разом з Міністерством освіти і науки, вони є важливим джерелом інформації для

іноземних громадян. З огляду на це, країни, які зацікавлені у залученні на навчання іноземних громадян, на офіційних сторінках своїх дипломатичних установ розміщують вичерпну інформацію про навчання та освіти в окремих рубриках.

Для того щоб з'ясувати, чи така практика притаманна для українських дипломатичних місій в іноземних країнах, у березні 2020 року було проведено контент-аналіз офіційних вебсторінок усіх дипломатичних установ, перелік яких розміщений на вебсторінці Міністерства закордонних справ України [20]. В ході проведеного аналізу встановлено, що тільки на деяких вебсторінках дипломатичних установ подана інформація про навчання в Україні у рубриці «Про Україну», в окремих випадках – у рубриці «Новини». Така інформація у переважній більшості випадків подана під заголовком «Освіта в Україні для іноземних громадян».

Однак подана тут інформація потребує оновлення та доповнення, зокрема щодо кількості закладів освіти, в яких навчаються іноземні студенти, країн походження іноземних студентів тощо. Водночас позитивним моментом є те, що у всіх випадках наявна інформація вказує офіційне джерело інформації з питань навчання іноземних студентів – УДЦМО, а також є посилання на всі важливі рубрики центру. На нашу думку, крім Міністерства освіти і науки України, усі дипломатичні установи України в іноземних країнах на своїй вебсторінці повинні також розмістити окрему сторінку «Навчання в Україні для іноземних громадян», на якій надати вичерпну

інформацію про особливості навчання в Україні з обов'язковим посиланням на вебсторінку УДЦМО.

Аналізуючи ринок освітніх послуг в Україні для іноземних студентів, не можна оминати тему легалізації документів про освіту. Так, під час прийняття на навчання осіб, які подають документ про здобутий за кордоном ступінь (рівень) освіти, обов'язковою є процедура визнання і встановлення еквівалентності документів про освіту, що здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 05.05.2015 р. № 504 «Деякі питання визнання в Україні іноземних документів про освіту».

Дана практика досить часто є проблемою для іноземних громадян, адже в Україні існує складна процедура підтвердження чинності цих документів. Зауважимо, що деякі країни перевіряють документи тільки в електронному форматі на платформі освітнього електронного реєстру (за наявності), однак у нашій країні відповідно до чинного законодавства обов'язковим є й паперове підтвердження. В Україні ДП «Інформаційно-іміджевий центр» [21] від імені Міністерства освіти і науки України проводить процедуру проставлення апостиля на офіційних документах (дана процедура є платною). Зауважимо, що апостиль використовується на території країн, що підписали Гаазьку конвенцію від 05.10.1961 р. [22], вона скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів. Проте у випадку необхідності консульської легалізації іноземним абітурієнтам потрібно безпосередньо звернутися до Міністерства закордонних справ України.

У табл. 2 надано порівняльну інформацію про легалізацію документів про освіту для іноземних студентів із топ-20 країн за походженням іноземних студентів в Україні та інших країнах-конкурентах. Як видно з наведених в таблиці даних, студенти тільки із двох країн – Туркменістану та Узбекистану не потребують в Україні додаткового засвідчення документів про освіту, для студентів десяти країн необхідна консульська легалізація.

Водночас у нашого найближчого конкурента з питань експорту освітніх послуг – Росії, консульська легалізація діє тільки для студентів п'яти країн, нема необхідності в легалізації для студентів 12 країн. Значно м'якші умови легалізації для студентів-іноземців в Румунії і Молдові. В інших пострадянських країнах – Вірменії та Грузії – умови легалізації не жорсткіші, ніж в Україні. Все це означає, що для посилення конкурентних переваг України необхідно критично переглянути процес легалізації, здійснити заходи щодо пом'якшення умов залучення студентів-іноземців на навчання в Україну (див. табл. 2).

Проведений аналіз дав змогу скласти «портрет» іноземного студента в Україні. Так, переважна більшість іноземних громадян, які здобувають вищу освіту в Україні, є громадянами країн Азії та Африки. Як правило, ці студенти належать до середнього класу і обирають університети серед країн Європи, Росії та Китаю. Важливим критерієм для вибору університету є показники міжнародного рейтингу (The Times Higher Education World University Rankings та QS World University

Таблиця 2
Особливості легалізації документів про освіту для іноземних студентів у країнах, які є конкурентами України з питань експорту освітніх послуг

№	Країна походження документу	Легалізація												
		в Україні	у Росії*	у Румунії	у Молдові	у Вірменії	у Філіппінах	у Казахстані	у Грузії	у Китаї				
1	Індія	А	ЛНП	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	КЛ
2	Марокко	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	КЛ
3	Азербайджан	А	ЛНП	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	КЛ
4	Туркменістан	НПДЗ	ЛНП	А	А	ЛНП	ЛНП	ЛНП	ЛНП	ЛНП	ЛНП	ЛНП	ЛНП	КЛ
5	Нігерія	КЛ	КЛ	А	А	А	А	А	А	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ
6	Єгипет	КЛ	ЛНП	А	А	А	А	А	А	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ
7	Туреччина	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	КЛ
8	Китай	КЛ	ЛНП	А	А	А	А	КЛ	КЛ	ЛНП	ЛНП	ЛНП	ЛНП	КЛ
9	Ізраїль	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	КЛ
10	Грузія	А	ЛНП	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	КЛ
11	Йорданія	КЛ	КЛ	А	А	А	А	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ
12	Узбекистан	НПДЗ	ЛНП	А	А	ЛНП	ЛНП	ЛНП	ЛНП	ЛНП	ЛНП	ЛНП	ЛНП	КЛ
13	Іран	КЛ	ЛНП	А	А	А	А	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ
14	Гана	КЛ	КЛ	А	А	А	А	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ
15	Росія	А	ЛНП	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	КЛ
16	Ліван	КЛ	КЛ	А	А	А	А	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ
17	Ірак	КЛ	ЛНП	А	А	А	А	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ
18	Туніс	КЛ	ЛНП	А	А	А	А	А	А	А	А	А	А	КЛ
19	Лівія	КЛ	КЛ	А	А	А	А	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ	КЛ
20	Польща	А	ЛНП	А	ЛНП	А	А	А	А	А	А	А	А	КЛ

Примітка. А – Apostille, КЛ – консульська легалізація, ЛНП – легалізація не потрібна, НПДЗ – не потребує додаткового засвідчення.

Складено авторами за: ДП «Інформаційно-іміджевий центр». URL: <https://apostille.in.ua/ua/>; The Hague Convention of 5 October 1961. URL: <https://assets.hcch.net/docs/b12ad529-5f75-411b-b523-8eebe86613c0.pdf>; The Hague Conference on Private International Law. URL: <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/status-table/?cid=41>.

Rankings) та авторитетних галузевих платформ (наприклад, для медичного фаху у Індії – Medical Council of India). Медичний напрям навчання є пріоритетним, затребувані також такі спеціальності як менеджмент, право, середня освіта, фінанси, економіка та будівництво. На жаль, іноземні студенти-медики не мають можливості навчатися в українській інтернатурі відповідно до норм українського законодавства. Крім цього, вони не мають права на роботу під час нав-

чання чи працевлаштовуватись в Україні після отримання диплома.

У табл. 3 подано SWOT-аналіз надання освітніх послуг для іноземних студентів в Україні, де представлено сильні та слабкі сторони надання освітніх послуг, а відтак потенційні можливості та загрози розвитку вітчизняного ринку освітніх послуг.

Серед конкурентних переваг для вибору навчання в Україні є:

- можливість отримати якісну освіту (зокрема, хороша якість української медичної освіти);

Таблиця 3

SWOT-аналіз особливостей надання освітніх послуг для іноземних студентів в Україні

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> • Освітня система України зайняла 44 позицію серед топ-50 країн у QS Higher Education System Rankings 2018 р.; • щороку кількість іноземних студентів в Україні суттєво зростає; • українська освіта характеризується високим рівнем якості серед іноземних студентів; • спрощена процедура вступу у ЗВО України; • вартість навчання та проживання є порівняно невисокою і доступна для громадян країн, що розвиваються; • є можливість навчатися на підготовчому курсі та проходити мовну підготовку; • більшість університетів, що орієнтовані на залучення іноземних студентів, пропонують навчання іноземною мовою (англійською, російською, німецькою, французькою тощо); • наявність офіційних державних установ з питань навчання іноземних студентів (підпорядковані Міністерству освіти і науки України): Український державний центр міжнародної освіти (https://studyinukraine.gov.ua/) та ДП «Інформаційно-іміджевий центр» (https://apostille.in.ua/); • провідні українські ЗВО на своїх веб-сторінках мають окрему рубрику з інформацією для іноземних студентів (Admission information for foreign students, Tuition fees for foreign students) 	<ul style="list-style-type: none"> • Українські ЗВО у системі міжнародних рейтингів The Times Higher Education World University Rankings та QS World University Rankings представлені недостатньо; • в українському законодавстві не передбачено можливість поєднувати роботу з навчанням для іноземних студентів; • іноземні студенти, які навчаються на медичних спеціальностях (найбільша частка в Україні) не мають права навчатися в інтернатурі та отримувати практичну підготовку; • відсутня ефективна інформаційна кампанія з метою залучення іноземних студентів як на національному, так і на регіональному рівнях; • українські дипломи у більшості країн світу не визнаються, необхідним є додаткове підтвердження отриманої кваліфікації; • не всі ЗВО можуть забезпечити викладання інтернаціональною мовою (англійською) для іноземних студентів; • обмеженість бюджетних місць для навчання іноземних студентів в Україні (квоти для студентів); • відсутня мережа «університетських освітніх агентів», однак розвинута мережа приватних освітніх агентів; • під час прийняття на навчання іноземних громадян, які подають документ про здобутий за кордоном ступінь (рівень) освіти, обов'язковою є процедура визнання і встановлення еквівалентності цих документів; • складна процедура оформлення студентських віз та легалізації документів про освіту

Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> • Підвищення позицій ЗВО України у міжнародних рейтингах; • покращення роботи дипломатичних служб та спільної взаємодії із ЗВО; • посилення процесів інтернаціоналізації системи вищої освіти України на фоні демографічного зниження кількості українських студентів; • адаптація ЗВО України до міжнародних стандартів; • підписання договорів про співпрацю українських ЗВО з міжнародними університетами, а також договорів про взаємовизнання дипломів; • розвиток мережі рекрутаційних та інформаційних центрів українських ЗВО; • доповнення списку українських ЗВО медичних напрямів на вебсторінці Медичної Ради Індії (МСІ) для залучення більшої кількості студентів-медиків; • проведення рекламних кампаній ЗВО України з метою залучення іноземних студентів; • збільшення кількості ЗВО України, в яких навчаються іноземні студенти; • залучення іноземних викладачів на роботу у ЗВО України, а також іноземних студентів з інших країн на навчання в Україні; • збільшення кількості акредитованих програм у ЗВО України; • популяризація англійської мови викладання як інтернаціональної серед всіх ЗВО України 	<ul style="list-style-type: none"> • Загострення політичної ситуації та військового конфлікту в Україні; • поширення коронавірусної інфекції COVID-19 у світі; • недостатня популяризація українських ЗВО на глобальному ринку освітніх послуг; • відсутня перспектива працевлаштування для іноземних студентів після отримання диплому в Україні; • ЗВО не надають іноземним студентам допомоги щодо адаптації до місцевих умов; • орієнтація іноземних студентів, які здобувають вищу освіту за спеціальністю «медичина» на здобуття освіти у країнах, де надається практична підготовка, що може призвести до відтоку вагомої частки іноземних студентів в інші країни; • зміни у законодавстві України щодо мови викладання в українських ЗВО можуть призвести до скорочення кількості іноземних студентів, які навчаються російською мовою; • складна та забюрократизована система запрошення іноземного студента на навчання в Україні; • наявність корупції в освітній сфері України

Складено авторами.

- відносно нескладна процедура вступу у ЗВО України;
- порівняно низька вартість надання освітніх послуг (залежно від ЗВО та обраної спеціальності вартість навчання коливається від 3 тис. до 5 тис. доларів);
- доступні ціни на проживання (можливим є проживання у студентському гуртожитку та оренда кімнати чи квартири);
- можливість навчатися на підготовчому відділенні та проходити мовну підготовку;
- серед мов навчання більшість університетів, які орієнтовані на за-

лучення іноземних студентів, пропонують навчання іноземною мовою (англійською, російською, німецькою, французькою тощо);

До перешкод, пов'язаних з отриманням вищої освіти в Україні, належать:

- відсутність права для іноземних студентів, які навчаються на медичних спеціальностях в українських ЗВО, навчатися в інтернатурі, а також проходити стажування;
- неможливість поєднувати роботу з навчанням в Україні для іноземних студентів, які бажають отримати досвід роботи або/чи додатковий дохід;

- частка ЗВО, що можуть надавати якісні освітні послуги англійською мовою, є невеликою;
- складна процедура оформлення студентських віз та легалізації документів про освіту;
- необхідність для переважної більшості іноземних студентів додатково витратити кошти на послуги приватних освітніх агентів в Україні, оскільки мережа університетських освітніх агентів є нерозвиненою;
- обов'язковість процедури визнання і встановлення еквівалентності освітніх документів під час прийняття на навчання іноземних громадян, якщо подано документ, що стосується ступеня (рівня) освіти, здобутої за кордоном.

Таким чином, наявність українських ЗВО у системі міжнародних рейтингів свідчить про те, що Україна та вітчизняна система освіти представлена у світовому освітньому просторі, освітні послуги користуються певним попитом серед іноземних студентів. Серед найбільш популярних спеціальностей для іноземних студентів в Україні є медицина, бізнес-освіта, технічні, інженерні та природничі науки, останнім часом – ІТ спеціальності.

Проте для подальшого розвитку міжнародного напрямку української освіти слід внести окремі корективи.

З боку університетів необхідно:

- покращення надання освітніх послуг шляхом модернізації освітнього процесу з урахуванням міжнародних стандартів та підвищення кількості освітніх програм англійською мовою;
- втілення комплексу заходів з підвищення позицій ЗВО України у міжнародних рейтингах (QS World

University Rankings, The Times Higher Education World University Rankings та QS Higher Education System Rankings);

- налагодження співпраці та дружніх відносин із зарубіжними закладами освіти та підписання з ними договорів про співпрацю та про взаємовизнання дипломів;

- оптимізація вартості навчання для іноземців, що була б конкурентоспроможною і відповідала пропонованій якості освіти;

- докладання додаткових зусиль щодо розвитку мережі «університетських освітніх агентів», які б надавали такі послуги для іноземних громадян.

З боку Міністерства освіти і науки України:

- має бути посилена взаємодія МОН та дипломатичних установ щодо зменшення термінів розгляду документів потенційних іноземних студентів, спрощення і полегшення необхідних процедур;

- унесення зміни до законодавства України у частині спрощення процедури легалізації документів про освіту, а також верифікації попередньо отриманої освіти. Для прикладу: у 2018 р. було зареєстровано і сплачено 7898 запрошень ЗВО для абітурієнтів з Індії, однак середньорічно успішно реалізуються лише 2493 запрошення (32 %), виходячи з того, що кількість всіх індійських студентів, які навчаються в Україні впродовж шести років (бакалаври та магістри), становить 14 958 осіб; залучення додаткових студентів є вагомим іміджевим і фінансовим ресурсом для українських ЗВО;

- опрацювати питання надання стипендій для іноземних громадян

в Україні. У багатьох випадках, як за-свідчують самі іноземні студенти, можна обмежитися стипендіями, що тільки частково покривають вар-тість навчання. Часто для іноземних студентів має значення іміджевий момент, сам факт, що студент здо-був право на стипендію. У той же час варто враховувати, що більшість країн-конкурентів надають значну кількість стипендій для навчання, в окремих випадках – додатково покри-вають витрати, пов'язані із проживан-ням та харчуванням. З огляду на це, Міністерство освіти і науки України, а також всі українські ЗВО на офіцій-ній вебсторінці повинні принаймні

розміщувати окрему рубрику з відпо-відною детальною інформацією для іноземних громадян, які планують здобувати вищу освіту в Україні;

- мають бути законодавчо виріше-ні питання працевлаштування іно-земних студентів, у яких є бажання працювати під час навчання;

- потребує переосмислення PR-стратегія МОН та університетів щодо залучення іноземних студен-тів. Необхідно регулярно проводи-ти скоординовані централізовані та локальні заходи інформаційної та ре-кламної кампанії з метою запрошен-ня іноземних студентів на навчання в Україну.

Список використаних джерел

1. UNESCO, 2019. URL: <http://data.uis.unesco.org/Index.aspx?queryid=172>. Data extracted on 08 April 2020 from UIS.Stat.
2. Bista, Krishna (2018). International Student Mobility and Opportunities for Growth in the Global Marketplace. IGI Global. DOI: 10.4018/978-1-5225-3451-8/.
3. Teichler, Ulrich (2017). Internationalisation Trends in Higher Education and the Changing Role of International Student Mobility. *Journal of international mobility*. No. 1(5). URL: <https://www.cairn.info/revue-journal-of-international-mobility-2017-1-page-177.htm/>.
4. Білик О. М. Соціалізація іноземних студентів в освітньо-культурному середовищі вищого навчального закладу України : монографія. Харків : Майдан, 2016. 336 с.
5. Вербицька А. В. Проект національної стратегії інтернаціоналізації вищої освіти України: інтегрована модель. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2018. Вип. 11. DOI: 10.32702/2307-2156-2018.10.24.
6. Gryshova I., Demchuk N., Koshkalda I., Stebliuk N., Volosova N. (2019). Strategic Imperatives of Managing the Sustainable Innovative Development of the Market of Educational Services in the Higher Education System. *Sustainability* No. 11 (24). DOI: 10.3390/su11247253.
7. Дебич М. А. Теоретичні засади інтернаціоналізації вищої освіти: міжнародний досвід : монографія. Ніжин : ПП Лисенко. 2019. 408 с.
8. Лозовий В. С. Україна на міжнародному ринку освітніх послуг вищої освіти : аналіт. записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1695/>.
9. Лондар С. Л. Визначення конкурентних переваг здобуття вищої освіти в країнах-конкурентах України на ринку освітніх послуг для іноземних студентів : аналіт. записка. Київ : ДНУ «Інститут освітньої аналітики», 2020.
10. Актуальні питання організації навчання іноземних студентів в Україні : зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-метод. конф., м. Тернопіль, 2–4 трав. 2018 р. / Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. Тернопіль, 2018. 155 с.

11. Ринок освітніх послуг: виклики сучасності : зб. матеріалів наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Київ, 11 черв. 2019 р. Київ : АПСВТ, 2019. 98 с.
12. Про затвердження Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році : наказ Міністерства освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19>.
13. Український державний центр міжнародної освіти : офіц. вебсайт. URL: <https://studyinukraine.gov.ua/>.
14. Іноземні студенти в Україні: статистичні дані, 2020 / уклад. О. О. Шаповалова. Київ : УДЦМО, 2020. 60 с.
15. QS World University Rankings 2020. URL: <https://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2020>.
16. The Times Higher Education World University Rankings 2020. URL: https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2020/world-ranking#!/page/0/length/25/locations/UA/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/stats.
17. Medical Council of India, MCI. URL: <https://www.mciindia.org/CMS/>.
18. Indian students find strength in numbers at Ukrainian medical schools. URL: <https://www.kyivpost.com/business/indian-students-find-strength-in-numbers-at-medical-schools.html>.
19. Агенти. Український державний центр міжнародної освіти : вебсайт. URL: <https://studyinukraine.gov.ua/en/agents/>.
20. Іноземні дипломатичні установи України. Міністерство закордонних справ України : вебсайт. URL: <https://mfa.gov.ua/diplomaticzni-ustanovi/inozemni-diplomaticzni-ustanovi-v-ukrayini/>.
21. Апостиль на документи про освіту. ДП «Інформаційно-іміджевий центр» : вебсайт. URL: <https://apostille.in.ua/ua/>.
22. The Hague Convention of 5 October 1961. URL: <https://assets.hcch.net/docs/b12ad529-5f75-411b-b523-8eebe86613c0.pdf>.
23. The Hague Conference on Private International Law. URL: <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/status-table/?cid=41>.

Sergiy Londar

Dr. Sc. (Economics), Professor, SSI «Institute of Educational Analytics», Kyiv, Ukraine,
londar.sergiy@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1838-288X>

Olena Shapovalova

Ukrainian State Center for International Education of the Ministry Education and Science of Ukraine,
Kyiv, Ukraine, director@studyinukraine.gov.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0182-5536>

Natalia Pron

Ph. D. (Economics), SSI «Institute of Educational Analytics», Kyiv, Ukraine, n_gnativ@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9413-8793>

MARKET OF EDUCATIONAL SERVICES IN UKRAINE: COMPETITIVE ADVANTAGES AND MODERN CHALLENGES FOR FOREIGN STUDENTS

Abstract. *This article provides an analytical study to examine the peculiarities of foreign students' education in Ukraine. Given this, the characteristics of the domestic market of higher education services are presented. The statistical materials of the Ukrainian State Center for International Education were the main source of information for this study. It is found that the*

number of foreign students in Ukraine has a positive upward trend, as well as the proportion of countries from which foreigners come to study. The vast majority of foreign students receiving higher education in Ukraine are citizens of Asian and African countries. As a rule, these students belong to the middle class and choose among universities of Europe, Russia and China. The medical field of study is a priority, and such specialties as management, law, secondary education, finance, economics, and civil engineering are also required. In accordance with the norms of Ukrainian law, foreign students do not have the opportunity to undertake an internship in Ukraine. Also, they have no right to work during their studies or to become employed in Ukraine after graduation. It is established that the majority of foreign entrants in Ukraine have to use the services of private educational agents since there are no university agents in Ukraine, which necessitates additional expenses from foreign students. The article also provides a content analysis of the official websites of all Ukrainian diplomatic institutions in foreign countries. Attention is drawn to the fact that neither in Ukraine nor abroad there is an effective information campaign aimed at exporting Ukrainian higher education. Analyzing the market of educational services in Ukraine for foreign students, the problem of legalization of educational documents in Ukraine was revealed. Conducted a SWOT analysis made it possible to identify competitive advantages and modern challenges for foreign students on the market of educational services in Ukraine. Finally, the directions for improving the quality of educational services in Ukraine were identified to attract as many foreign students as possible as well as to export Ukrainian higher education abroad.

Keywords: market of educational services in Ukraine, higher education, foreign students, educational agents, export of higher education, educational policy of Ukraine.

References

1. UNESCO, 2019. Retrieved from <http://data.uis.unesco.org/Index.aspx?queryid=172>. Data extracted on 08 April 2020 from UIS.Stat.
2. Bista, K. (2018). *International Student Mobility and Opportunities for Growth in the Global Marketplace*. IGI Global. DOI: 10.4018/978-1-5225-3451-8/.
3. Teichler, U. (2017). *Internationalisation Trends in Higher Education and the Changing Role of International Student Mobility*. *Journal of international mobility*, 1(5). Retrieved from <https://www.cairn.info/revue-journal-of-international-mobility-2017-1-page-177.htm/>.
4. Bilyk, O. M. (2016). *Socialization of foreign students in educational and cultural environment of higher education institution of Ukraine: a monograph*. Kharkiv: Maidan, 336 [in Ukrainian].
5. Verbytska, A. V. (2018). *Draft of the National Strategy for internationalization of higher education of Ukraine: an integrated model*. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, 11. DOI: 10.32702/2307-2156-2018.10.24 [in Ukrainian].
6. Gryshova, I. (Ed.) (2019). *Strategic Imperatives of Managing the Sustainable Innovative Development of the Market of Educational Services in the Higher Education System. Sustainability*, 11 (24). DOI: 10.3390/su11247253.
7. Debych, M. A. (2019). *Theoretical foundations of internationalization of higher education: international experience: a monograph*. Nizhyn: PP Lysenko, 408 [in Ukrainian].
8. Lozovyi, V. S. (n. d.). *Ukraine on the international market of educational services in higher education*. An Analytical paper. Retrieved from <http://www.niss.gov.ua/articles/1695/> [in Ukrainian].
9. Londar, S. L. (2020). *Determining the competitive advantages of higher education in the competing countries of Ukraine in the market of educational services for foreign students*. An Analytical paper. Kyiv: SSI "Institute of Educational Analytics".

10. *Actual issues of training the foreign students in Ukraine* (2018). Proceedings of the IV International Scientific and Methodological Conference. Ternopil, Ternopilskyi natsionalnyi tekhnichnyi universytet imeni Ivana Puliuia, 155 [in Ukrainian].

11. *The market for educational services: challenges of the present* (2019). Proceedings of Scientific and Practical Conference with International Participation. Kyiv: APSVT, 98 [in Ukrainian].

12. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2019). *Conditions for admission to higher education institutions of Ukraine in 2020* (Order No. 1285, October 19). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19> [in Ukrainian].

13. Ukrainian State Center for International Education. (n. d.). Retrieved from <https://studyinukraine.gov.ua/> [in Ukrainian].

14. Shapovalova, O. O. (2020). *Foreign students in Ukraine: the statistical data*. Kyiv: UDTsMO, 60 [in Ukrainian].

15. QS World University Rankings 2020. Retrieved from <https://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2020>. Data extracted on 10 March 2020.

16. The Times Higher Education World University Rankings 2020. Retrieved from https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2020/world-ranking#!/page/0/length/25/locations/UA/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/stats. Data extracted on 10 March 2020.

17. Medical Council of India, MCI (n. d.). Retrieved from <https://www.mciindia.org/CMS/>.

18. Indian students find strength in numbers at Ukrainian medical schools (n. d.). Retrieved from <https://www.kyivpost.com/business/indian-students-find-strength-in-numbers-at-medical-schools.html>. Data extracted on 14 March 2020.

19. Agents (n. d.). Ukrainian State Center for International Education. Retrieved from <https://studyinukraine.gov.ua/en/agents/> [in Ukrainian].

20. Ministry of Foreign Affairs of Ukraine (n. d.). Foreign diplomatic institutions of Ukraine. Retrieved from <https://mfa.gov.ua/diplomatichni-ustanovi/inozemni-diplomatichni-ustanovi-v-ukrayini/> [in Ukrainian].

21. State-owned company "Information and image center" (n. d.). Retrieved from <https://apostille.in.ua/ua/> [in Ukrainian].

22. *The Hague Convention of 5 October 1961*. Retrieved from <https://assets.hcch.net/docs/b12ad529-5f75-411b-b523-8eebe86613c0.pdf>.

23. The Hague Conference on Private International Law. Retrieved from <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/status-table/?cid=41>.